

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania G. N.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o emeryturę pomostową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 28 lutego 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 lipca 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 12 lipca 2017 r. oddalił apelację G. N. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 września 2016 r., mocą którego oddalono odwołanie ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 30 marca 2016 r., odmawiającej mu prawa do emerytury pomostowej.

Sąd pierwszej instancji uznał, że odwołujący się wykonywał prace pomocnicze związane z utrzymaniem ruchu agregatów i urządzeń hutniczych pod względem elektrycznym, ale bezpośrednio ich nie obsługiwał przy produkcji. Stąd też charakter wykonywanej pracy nie dawał podstaw do zakwalifikowania jej jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1924).

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy. Sporem w sprawie objęta była ocena spełnienia przez ubezpieczonego warunków uprawniających do emerytury pomostowej, uregulowanych w przepisach ustawy o emeryturach pomostowych. W tym zakresie Sąd Apelacyjny podzielił ocenę prawną przedstawioną przez Sąd Okręgowy, to jest, że nie mieściła się w pojęciu „prac przy bezpośredniej obsłudze agregatów i urządzeń do produkcji metali nieżelaznych” w rozumieniu pkt 10 załącznika Nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny przyjął, że brak jest podstaw do przyznania odwołującemu się prawa do emerytury pomostowej w myśl art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik ubezpieczonego, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości.

W podstawach skargi kasacyjnej wskazano naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. pkt 10 załącznika Nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, art. 3 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych oraz naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 381 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. W uzasadnieniu wniosku skarżący wskazał, że istotne zagadnienia prawne zostały sformułowane w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Formułując zatem okoliczności związane z wnioskiem o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnieniem, skarżący powinien uwzględnić, że jest to szczególne i samoistne wymaganie formalne skargi kasacyjnej, którego nie można mylić z wymaganiem konstrukcyjnym dotyczącym przytoczenia podstaw kasacyjnych. Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Natomiast taki mechanizm zastosował skarżący, odwołując się w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania do uzasadnienia podstaw kasacyjnych. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe wymagania muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Innymi słowy, cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie przez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1

k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2018 r., LEX nr 2498010).

W przypadku powołania we wniosku przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. należy sformułować zagadnienie prawne oraz przedstawić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania. Tego zadania skarżący nie zrealizował. Istotne zagadnienie prawne nie zostało w ogóle sformułowane ani tym bardziej przedstawione. Chodzi wszak o problem juretycznie doniosły, opracowany na podstawie analizy prawa, orzecznictwa, a nawet doktryny, po której to wpierw sam skarżący może stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy.

Przedmiotem sporu w sprawie, w której wniesiona została przedmiotowa skarga kasacyjna, jest spełnienie przez skarżącego wymogu wykonywania wymienionych w pkt 10 załącznika Nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych prac bezpośrednio przy obsłudze agregatów i urządzeń do produkcji metali nieżelaznych. W ocenie Sądów *a meriti* nie można zaliczyć do takich prac, prac polegających na naprawie i wymianie podzespołów pieców i agregatów. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, którym Sąd Najwyższy jest związany, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., skarżący wykonywał pracę polegającą na utrzymaniu ruchu wydziałów produkcyjnych przez naprawę i konserwację urządzeń elektrycznych, biorących udział w procesie produkcji w hucie metali nieżelaznych. Potrzeba podjęcia określonych działań przez skarżącego, aktywizowała się wówczas, gdy pojawiała się usterka lub awaria konkretnego urządzenia hutniczego wykorzystywanego w procesie produkcji. Natomiast bezpośrednią obsługą tych urządzeń w procesie produkcji zajmowali się inni pracownicy (piecowi i operatorzy maszyn).

Odwołanie się przez ustawodawcę do pojęcia prac przy bezpośredniej obsłudze wskazuje, że pkt 10 załącznika Nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych obejmuje prace wykonywane bezpośrednio w procesie produkcji, a nie wszystkie czynności składające się na ostateczny rezultat całego procesu produkcyjnego, choćby pozostawały z nim w związku. Do tych ostatnich niewątpliwie należą prace konserwacyjno-remontowe, które co prawda polegają na

utrzymywaniu agregatów i urządzeń do produkcji metali nieżelaznych w sprawności i ruchu, ale nie na ich bezpośrednim obsługiwaniu, a właśnie z tą bezpośrednią obsługą ustawodawca łączy stałe występowanie szczególnie uciążliwych czynników ryzyka określonych w art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych.

Na marginesie można jedynie przypomnieć, że przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej, a zatem nie powinno się stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych, a tym samym nie można ich poddawać ani wykładni rozszerzającej, ani zwężającej, modyfikującej wyczerpująco i kazuistycznie określone przez ustawodawcę uprawnienia do świadczeń (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2012 r., I UK 276/11, LEX nr 1157546).

Z tych motywów - z braku zasadnej podstawy przedsądu - orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c.